

« zurück blättern vor »

STRYCHARZ subst. m., ab 1420; auch *sstrycharz*; ‘Handwerker, der Ziegel und Dachpfannen herstellt’ – ‘rzemieślnik produkujący cegły i dachówki’: ca.1420 R XXIV 79, STP *Acz dobrego sztricharzowe bōdzecze si boni emulatores fueritis*. o Mitte 15.Jh. R XXIV 368, STP *Habuit idem dominus in sua tenuita muratores al. sztricharze*. o 1554 LibMal 193, SPXVI *gdi thafz Lucia myeszkała v Michala stricharza*. o 1564 Mącz 185b, SPXVI *Laterarius, Cegielnik / sstrycharz / Murarz*. o (1647–1654) 1971 J.A.Mor.W. okol. 205 *Za to, żem pilno chronił przy obiedzie Kielicha [...] Wielki Burgrabia uczynił mię Szklarzem; A że w strych piję, zostaję Strycharzem*. o (1735) 1973 Fontana 34 *donoszę [...] żem rewidował glinę na Aleksandryjej z bratem mojem i ze strycharzami [...] Zda się na cegły i na dachówkę*. o 1781–1782 Kluk Kop. 1 302, L *Z dobrze przysposobioné gliny robią strycharze cegłę*. o 1841 Łab., Sw *S[strycharz], ceglarski robotnik, wyrabiający cegłę surową, to jest nabijający glinę w skrzynkę i po wyglądzeniu, czyli zestrychowaniu, wyrzucający uformowaną tym sposobem cegłę*. o (1921) 1928 Bogusz.Patrz.I 17, DOR *Gdy strycharz nałoży rozrobionej z wodą i z piaskiem gliny do drewnianej formy, wyglądającej jak skrzynka bez dna i wieka, i zestrychowałszy nadmiar specjalnym nożem, wyrzuci glinę z formy na deskę lub na ubitą ziemię, to otrzyma cegłę, lecz niezdatną do użytku, bo mokrą i miękką*. – STP, SPXVI, MĄCZ, CN, TR, L, SWIL, SW, DOR. ♦ **Var:** *strycharz* subst. m., (1455) 1960 KsNWarsz I nr 369, STP – STP, SPXVI, MĄCZ, CN, TR, L, SWIL, SW, DOR; *sstrycharz* subst. m., ca.1420 R XXIV 79, STP o [LBel.] Mitte 15.Jh. R XXIV 368, STP – nur STP. ♦ **Etym:** nhd. *Streicher, Ziegelstreicher* subst. m., ‘jmd., der Ziegel streicht’, GRI. ♦ **Der:** *strycharstwo* subst. n., [hapax] 1780 Włodek Śl, MAY, zuerst geb. CN; *strycharski* adj., [hapax] 1672 Ks.sąd.wiej.II 407, SP17, zuerst geb. L; *strycharka* subst. f., ‘Frau des Ziegelstreichers’, zuerst geb. SWIL; *strycharka* subst. f., ‘Handwerk des Ziegelstreichers’, zuerst geb. SWIL. ♦ Der Beleg von 1647–1654 ist ein Wortspiel: *strycharz* wird ironisch als Ableitung zu ↑*strych* Inhalt 8 interpretiert: *pić w strych* ‘ununterbrochen trinken’.

« zurück blättern vor »